

M.A. Sem.-4 (Rep) Examination

509 - Philosophy

November-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. નવ્યન્યાયનો પરિચય અને પૂર્વભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
અથવા
૧. નવ્યન્યાયની મિથિલા શાખાનો પરિચય આપો.
૨. સંબંધાત્મક ભાવપદાર્થો સમજાવો.
અથવા
૨. ગૌણ સંબંધો અંગે સ્પષ્ટતા કરો.
૩. નવ્યન્યાયમાં વ્યાપ્તિનું સ્વરૂપ સમજાવો.
અથવા
૩. વ્યાપ્તિનું પહેલું લક્ષણ સ્પષ્ટ કરો.
૪. ભાસર્વજ્ઞ, કણાદ અને પ્રશસ્તપાદના મતે અભાવ અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો.
અથવા
૪. મીમાંસા અને બૌદ્ધ દર્શનનો અભાવ અંગેનો ખ્યાલ જણાવો.
૫. નીચેના પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

૧. નવ્યન્યાયની મુખ્ય શાખાઓ કઈ છે ?
૨. નવ્યન્યાયનો પ્રારંભ કઈ સદીમાં કોના ગ્રંથ દ્વારા થયો ગણાય ?
૩. નદિયા શાખાના મુખ્ય ચિંતકો કોને ગણી શકાય ?
૪. ગંગાનાથ ઝા મુજબ ન્યાયશાસ્ત્રના વિકાસના ત્રણ તબક્કાઓ કયા છે ?
૫. નવ્યન્યાય દર્શનમાં સંબંધોના પ્રકારો કઈ ચાર રીતે પાડવામાં આવ્યા છે ?
૬. સ્વરૂપ સંબંધ ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.
૭. સમવાય સંબંધ કયા પ્રકારનો સંબંધ મનાય છે ?
૮. પ્રભાકર અભાવને કઈ રીતે સમજે છે ?
૯. ઘટ અને ઘટત્વ વચ્ચે કયા સંબંધ છે ?
૧૦. અભાવના ચાર પ્રકારો કયા છે ?
૧૧. વિજ્ઞાનવાદીઓ અનુસાર અભાવ પદાર્થ છે ?
૧૨. ધર્મકીર્તિ અભાવ અંગે શું કહે છે ?

P.T.O

English Version

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Clarify the introduction and background of Navyanyaya.
OR
1. Give an introduction to the Mithila branch of Navyanyaya.
2. Explain relational existential substances.
OR
2. Clarify regarding the subsidiary relations.
3. Explain the nature of Vyapti in Navyanyaya.
OR
3. Clarify the first definition of Vyapti.
4. Explain the concept of Non-existence according to Bhasarvajna, Kanada and Prashastapada.
OR
4. State the concept of non-existence according to Mimamsa and Bauddha philosophy.
5. Write answers in one or two sentences of Any Seven from the following questions :
  1. Which are the main branches of Navyanyaya ?
  2. When and by whose text the Navyanyaya can be said as started ?
  3. Who are the main thinkers of Nadia branch ?
  4. Which are three stages of the development of Nyayashastra according to Ganganath Jha ?
  5. In which four ways the types of relations can be divided in Navyanyaya philosophy ?
  6. Explain with illustration the Swarupa sambandha.
  7. Samavaya sambandha is considered as which type ?
  8. In which way Prabhakara understands Abhava ?
  9. Which is the relation between ghata and ghatatva ?
  10. Which are the four types of Abhava ?
  11. According to Vijnanavadi, is Abhava exists ?
  12. What Dharmakirti said about Abhava ?